

Kommitté 6: Landsbygd övriga motioner, Transport

**Motioner:
Regional tillväxt**

Centerpartiets partistämma 29 september - 1 oktober 2023

Centerpartiet

Innehållsförteckning

Yttrande Partistyrelsen	2
Att-satser som behandlas i annan kommitté	3
Förslag till beslut: Besvarad.....	3
Att-satser.....	4
6.1 En ö-säker politik gynnar hela landet	5
6.2 Motion om platsbaserad utvecklingspolitik för landsbygden	6

1 Yttrande Partistyrelsen

2 Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional
3 konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Centerpartiet anser att målet ska nås
4 med utgångspunkt i de behov som identifieras på regional nivå. Så skapar vi förutsättningar för en
5 platsbaserad utveckling som tar hänsyn till hela landets behov, oavsett i vilken del av landet du bor.

6

7 Genom ett utvecklat flernivåstyre kan vi stärka regionerna och skapa en levande demokrati som ökar
8 förutsättningarna för att medborgarna ska känna delaktighet och ta ansvar för samhällets utveckling.
9 Ett utvecklat flernivåstyre underlättar dessutom arbetet med att nå våra nationella mål om tillväxt,
10 miljö och livskraftiga landsbygder. Här spelar Centerpartiets regionala företrädare en avgörande roll
11 för att dessa perspektiv belyses i tillräcklig utsträckning i regionala utvecklingsstrategier etc.

12

13 Riksrevisionen granskade förra året regeringens organisering, styrning och uppföljning av den
14 regionala utvecklingspolitiken. En övergripande iakttagelse från Riksrevisionen var att regeringens
15 hantering har gett svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande för att nå politikens
16 mål. Centerpartiet delar den bedömningen och anser att myndigheterna bör få ett tydligare uppdrag
17 att prioritera det regionala utvecklingsarbetet.

18

19 Centerpartiet delar även Riksrevisionens bedömning att det vore bra om den regionala
20 utvecklingspolitiken kunde utredas. Någon sådan utredning har inte skett på över 20 år. Förutom att
21 analysera hur staten kan agera mer samordnat för att nå politikens mål (samtidigt som regionerna får
22 det ansvar och handlingsutrymme som de behöver), så skulle även principerna för fördelningen av
23 det statliga anslaget för regionala utvecklingsåtgärder (1:1-anslaget) behöva ses över.

24

25 I dag är 1:1-anslaget och medel från EU:s strukturfonder centrala i genomförandet av den regionala
26 utvecklingspolitiken. Därför är det viktigt att dessa medel fördelas effektivt och transparent. För
27 Centerpartiet är det viktigt att regionerna ska förfogar över medlen och att de inte styrs till olika
28 typer av politiska projekt från regeringen, vilket har blivit en trend. Det rimmar illa med att politiken
29 ska baseras på regionala prioriteringar.

30

31 När det gäller genomförandet och verktygen inom strukturfonderna (regionalfonden och
32 socialfonden) bör förenkling och hög måluppfyllelse vara prioriterat. För att uppnå verklig förenkling
33 anser Centerpartiet att förvaltningen av strukturfonderna bör samlas på en myndighet, d.v.s. vi vill
34 slå ihop delar av Tillväxtverket med ESF-rådet. Planeringen för det bör påbörjas snart om det ska bli
35 verklighet nästa programperiod, som börjar 2028.

36

37 Verktuget LLU (även kallat leader) bidrar till lokal utveckling genom att främja samarbeten mellan
38 privat, ideell och offentlig sektor. Det har länge funnits som verktyg i landsbygdsprogrammet och
39 under perioden 2014-2020 testades det även i form av ett "flerfonds-LLU", med finansiering från
40 samtliga fyra europeiska struktur- och investeringsfonder, inklusive regionalfonden. Erfarenheterna
41 från den perioden var blandade. En kritik bestod i att mervärdena med flerfondslösningen inte

42 övervägde den ökande administrationen. Därför skedde en återgång till att LLU endast skulle
43 finansieras av landsbygdsutvecklingsfonden från 2021. Partistyrelsen anser att de LLU-projekt som
44 drivs runt om i landet spelar en viktig roll för den lokala sammanhållningen och utvecklingen på
45 landsbygden. Medel för hållbar stadsutveckling genom integrerade territoriella investeringar (ITI),
46 som också efterlyses i en av motionerna som verktyg i regionalfonden, finns redan. Åtta procent av
47 regionalfonden går till det ändamålet 2021-2027. Insatserna ska genomföras inom ramen för
48 geografiskt avgränsade strategier i städer, stadsregioner eller städer i nätverk.

Att-satser som behandlas i annan kommitté

[6.1.1](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att ta fram en Ö-politik för landet för att Ö-säkra politiken.

[6.1.2](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att Sverige lever upp till artikel 174 i EUF-fördraget.

49

Förslag till beslut: Besvarad

[6.1.3](#) att Centerpartiet verkar för att stärka den vertikala samordningen mellan statliga myndigheter och verk.

[6.2.1](#) att Centerpartiet verkar för att tillgängliggöra verktyg för platsbaserad utveckling i Sverige.

50

51

52 **Att-satser**

53 [6.1.1](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att ta fram en Ö-politik för
54 landet för att Ö-säkra politiken.

55

56 [6.1.2](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att Sverige lever upp till artikel
57 174 i EUF-fördraget.

58

59 [6.1.3](#) att Centerpartiet verkar för att stärka den vertikala samordningen mellan statliga myndigheter
60 och verk.

61

62 [6.2.1](#) att Centerpartiet verkar för att tillgängliggöra verktyg för platsbaserad utveckling i Sverige.

63

64

65 [6.1 En ö-säker politik gynnar hela landet](#)

66 **Motionskrivare:** Johan Malmros

67 Gotlands C-krets, GOTLAND C-dist

68 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

69 Eva Ahlin, Gotland

70 [Brödtext](#)

71 Sverige har många öar, där Gotland är den överlägset största ön (3 140 km²), ligger längst ifrån
72 fastlandet (90 km) och är det enda område som har både ett regionalt och ett kommunalt
73 förvaltningsansvar. Ön motsvarar 0,8 % av Sveriges yta och med en befolkning på cirka 61000
74 invånare är Gotland den minsta svenska regionen när det gäller antalet invånare, men den 39:e
75 största kommunen av 290. Ön är också av stort säkerhetspolitiskt intresse på grund av sitt centrala
76 läge i Östersjön och närheten till andra länder i Östersjöområdet. Öns strategiska betydelse har ökat
77 efter Rysslands storskaliga angrepp på Ukraina. Visby är öns största stad med cirka 26 000 invånare.
78 Det är ett av UNESCO:s världsarv och här finns också en stor del av öns arbetsmarknad, infrastruktur,
79 handel och service. Majoriteten av gotlänningarna (60 %) bor utanför Visby.

80 Som Ö-region har vi inte alltid samma möjligheter till samarbeten utan måste bygga upp egen
81 kapacitet för att klara akutsjukvård, räddningstjänst, allmän service och beredskap som på andra håll
82 i landet kan samordnas mellan kommuner och regioner. Detta är extra kostnader som vi ö-bor måste
83 bekosta med skattemedel vilket gör att våra förutsättningar ser annorlunda ut än på många andra
84 håll i Sverige.

85 I artikel 174 i EUF-fördraget föreskrivs att för att främja en harmonisk utveckling inom hela unionen
86 ska denna utveckla och fullfölja verksamhet för att stärka sin ekonomiska, sociala och territoriella
87 sammanhållning. I artikeln föreskrivs även att unionen särskilt ska sträva efter att minska skillnaderna
88 mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna.
89 Insatser för att minska skillnaderna bör särskilt gynna öar och de yttersta randområdena.
90 Regionernas olika utgångsläge och särdrag bör beaktas vid genomförandet av unionens politik.

91

92 **Ur Europaparlamentets resolution av den 7 juni 2022 om EU:s öar och sammanhållningspolitiken:** 93 **den aktuella situationen och framtida utmaningar (2021/2079(INI))**

94 ”T: En betydande del av öarnas socioekonomiska utveckling bygger på sektorer som till sin natur är
95 säsongsmässiga, vilket är fallet för jordbruk och turism. Jordbrukare i öregioner lider särskilt av
96 minskad konkurrenskraft, på grund av att de måste stå för höga transportkostnader och inte kan dra
97 nytta av stordriftsfördelar, eftersom marken är en knapp resurs på många öar. Öarna i EU kommer
98 att bli tvungna att rätta sig efter från jord till bord-strategin som en viktig del av den europeiska
99 gröna givna för kunna utveckla rättvisa, sunda och miljövänliga livsmedelssystem. Det finns risk för
100 att dessa regioner hamnar i avsevärt underläge på grund av konkurrens från tredjeländer, som ofta
101 inte följer samma normer i fråga om miljö- och livsmedelssäkerhet och som har mycket lägre
102 arbetskostnader.”

103 Sverige behöver stärka den vertikala samordningen för att se till att öars särdrag återspeglas i
104 strategier på nationell nivå, klargöra uppdragsfördelningen mellan olika förvaltningsnivåer och öka
105 möjligheterna för ansvarsutkrävande för att säkerställa en platsbaserad, ösäkrad politik. På så sätt
106 säkerställer man också att utvecklingsstrategierna på nationell och regional nivå stämmer bättre

107 överens och underlättar genomförandet av investeringsprojekt och strategier. Statliga myndigheter
108 behöver samarbeta för att hitta sätt att förbättra dialogplattformarna och skapa
109 regleringsinstrument med nationell räckvidd för att säkerställa att öars särskilda villkor och behov
110 beaktas och främja utvecklingen av en ösäkrad politik.

111 Centerpartiet har i över 110 år kämpat för den svenska landsbygden. I grund och botten handlar det
112 om rättvisa och om att lösa konkreta problem i människors vardag. Vi menar att alla i Sverige ska
113 kunna leva och förverkliga sina drömmar, oavsett var du bor. Detta ska naturligtvis omfatta hela
114 landet och landsbygdspolitiken behöver därför ösäkras. Satsningar på transportinfrastruktur ska
115 ösäkras, vårdpolitiken behöver ta hänsyn till öars förutsättningar, flygplatsöversynen måste räkna
116 med att öar ska ha likvärdiga förutsättningar och så vidare. Centerpartiet har en genomtänkt
117 landsbygdspolitik som ser helheten och människan. Nu är det hög tid att säkerställa att
118 Centerpartiets ö-politik blir lika helgjuten.

119 [Att-sats](#)

120 [6.1.1](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att ta fram en Ö-politik för
121 landet för att Ö-säkra politiken.

122 [6.1.2](#) Behandlas i Landsbygd, kommitté 3: att Centerpartiet verkar för att Sverige lever upp till
123 artikel 174 i EUF-fördraget.

124 [6.1.3](#) att Centerpartiet verkar för att stärka den vertikala samordningen mellan statliga
125 myndigheter och verk.

126 [Yttrande Distrikt](#)

127 Centerpartiet på Gotland har länge drivit frågan att en speciell ö-faktor behöver införas då hänsyn
128 inte tas till de speciella förutsättningar som gäller för öar. Att verka för att artikel 174 i EUF-fördraget
129 tillämpas i Sverige är en självklar fråga att driva för ett parti som verkar för att HELA Sverige ska leva.

130 Utifrån detta uppmanar Gotlandsdistriktet partistämman att bifalla motionen.

131 [6.2 Motion om platsbaserad utvecklingspolitik för landsbygden](#)

132 **Motionsskrivare:** Daniel Danielsson

133 ÅRE KO C-krets, JÄMTLAND C-dist

134 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

135

136 [Brödtext](#)

137 I samband med Brexit insåg EU att det missnöje som finns på, bland annat, de brittiska
138 landsbygderna behöver adresseras. Därför valde man att tydligt tillgängliggöra verktyg för
139 platsbaserad utveckling inom ramen för den Europeiska regionala utvecklingsfonden genom det
140 politiska målet Ett Europa Närmare Medborgarna, PO5. Den europeiska politiken gynnar ofta städer
141 och tätare miljöer och verktygen underlättar för tillväxt, omställning och utveckling på landsbygder.
142 Verktygen är Integrerade territoriella investeringar (ITI) och Lokalt ledd utveckling (LLU) och innebär
143 att makten över hur medlen används decentraliseras, från storregionala partnerskap och program till
144 lokalt anpassade strategier och behov. Det går att likna med Leader-metoden som används inom
145 Landsbygdsprogrammet och den europeiska gemensamma jordbrukspolitiken.

146

147 För att tillgängliggöra de här verktygen även i Sverige behövs stöd i svensk lag eller förordning, vilket
148 saknas idag.

149

150 [Att-sats](#)

151 [6.2.1](#) att Centerpartiet verkar för att tillgängliggöra verktyg för platsbaserad utveckling i Sverige.

152 [Yttrande Distrikt](#)

153 Distriktsstyrelsen instämmer med vad motionären anför. Distriktsstämman att bifaller motionen.